

UW GEGEVENS

De regels betreffende de bescherming van persoonsgegevens op de EUROPA-website zijn te vinden onder: http://ec.europa.eu/geninfo/legal_notices_nl.htm#personaldata

Specifieke privacyverklaring: de ontvangen bijdragen zullen samen met de identiteit van de respondent gepubliceerd worden op internet, tenzij de respondent bezwaar heeft tegen bekendmaking van de persoonsgegevens omdat zijn of haar rechtmatige belangen daardoor geschaad zouden worden. In dat geval kan de bijdrage anoniem gepubliceerd worden. In het andere geval zullen de gegevens niet bekendgemaakt worden, noch zal met de inhoud daarvan – in principe – rekening worden gehouden.

1. Gelieve hieronder uw contactgegevens in te vullen.

Naam	Sébastien Garnier
Door u vertegenwoordigde organisatie	Aedes vereniging van woningcorporaties
Plaats (land)	Hilversum, Nederland
E-mailadres:	s.garnier@aedes.nl

2. Vertegenwoordigt u een aanbieder van een dienst van algemeen economisch belang?

Ja Neen

Indien ja, welke soort(en) dienst(en) van algemeen economisch belang verstrekt u en in welke sector?

Sector: volkshuisvesting Soorten DAEB's: volkshuisvesting, leefbaarheid, maatschappelijke vastgoed, infrastructuur.

3. Vertegenwoordigt u een lokale overheid?

Ja Neen

Indien ja, welke soort(en) dienst(en) van algemeen economisch belang heeft u eventueel toegewezen?

--

4. Werkt u voor een organisatie die gebruikers van diensten van algemeen economisch belang vertegenwoordigt?

Ja Neen

5. Behoort u tot de academische wereld?

Ja Neen

6. Vertegenwoordigt u een andere soort belanghebbende partij?

Ja Neen

Indien ja, gelieve meer bijzonderheden te verstrekken:

Aedes is de Nederlandse vereniging van woningcorporaties. Woningcorporaties zijn actief op het gebied van de volkshuisvesting in Nederland en zijn belast met het beheer van DAEB activiteiten.

Omwille van de transparantie worden organisaties (bijvoorbeeld ngo's, brancheorganisaties en commerciële ondernemingen) uitgenodigd het grote publiek relevante informatie over zichzelf te verstrekken door zich in te schrijven in het register van belangenvertegenwoordigers en de bijhorende [gedragscode](#) te ondertekenen.

Reageert u namens een **in het register ingeschreven organisatie**, vermeld dan naam, adres en inschrijvingsnummer van uw organisatie op de eerste pagina van uw bijdrage:

Aedes vereniging van woningcorporaties

Olympia 1
1213 NS Hilversum
The Netherlands

Inschrijvingsnummer: 86650764004-69

Uw bijdrage wordt dan beschouwd als het standpunt van uw organisatie.

Staat uw organisatie nog niet in het register, dan kunt u zich [nu inschrijven](#). Keer daarna terug naar deze pagina om uw bijdrage als ingeschreven organisatie in te sturen.

Bijdragen van niet-geregistreerde organisaties worden apart gepubliceerd.

ONDERDEEL A: VRAGEN OVER HET BEGRIIP "DIENST VAN ALGEMEEN ECONOMISCH BELANG"

1. Is het voor u duidelijk welke activiteiten als een dienst van algemeen economisch belang kunnen worden beschouwd?

Ja Neen Gedeeltelijk

Indien niet, leg uit waarom, eventueel door concrete voorbeelden te geven:

De DAEB's en de compensatie voor woningcorporaties worden, naar aanleiding van Beschikking C(2009) 9963, aangepast in een Regeling van de Minister voor Wonen, Wijken en Integratie, houdende het aan toegelaten instellingen opdragen van diensten van algemeen economisch belang, en daarmee verband houdende bepalingen (Tijdelijke DAEB Regeling).

In het Besluit Beheer Sociale Huursector (BSSH) wordt op dit moment het (bredere) werkdomein van woningcorporaties als volgt aangeduid:

1. De toegelaten instelling is uitsluitend werkzaam op het gebied van de volkshuisvesting. (...)

2. Het gebied van de volkshuisvesting omvat, (...), uitsluitend:

☞ het bouwen, verwerven, bezwaren en slopen van woongelegenheden en onroerende aanhorigheden;

☞ het in stand houden van en het treffen van voorzieningen aan haar woongelegenheden en onroerende aanhorigheden, en aan woongelegenheden en onroerende aanhorigheden van derden;

☞ het in stand houden en verbeteren van de direct aan de woongelegenheden en aanhorigheden, bedoeld in onderdeel b, grenzende omgeving;

☞ het beheren, toewijzen en verhuren van woongelegenheden en onroerende aanhorigheden;

☞ het vervreemden van woongelegenheden en onroerende aanhorigheden;

☞ het aan bewoners van bij de toegelaten instelling in beheer zijnde woongelegenheden verlenen van diensten die rechtstreeks verband houden met de bewoning, alsmede het, aan personen die te kennen geven een zodanige woongelegenschap te willen betrekken, verlenen van diensten die rechtstreeks verband houden met het huisvesten van die personen, en

☞ de werkzaamheden die noodzakelijkerwijs voortvloeien uit het verrichten van de werkzaamheden, genoemd in de onderdelen a tot en met f.

Uit de toelichting bij art. 11a blijkt dat dit de kerntaken zijn van woningcorporaties: “(...) De bepaling stelt buiten twijfel dat die taken als hun kerntaken moeten worden gezien. Hun andere werkzaamheden dienen niet alleen op het gebied van de volkshuisvesting te liggen, zoals in artikel 11, eerste lid, van het Bbsh is bepaald, maar ook een bijdrage aan een goede uitvoering van die kerntaken te leveren ("causaal verband").”

Het BSSH noemt verder de zes verantwoordingsvelden op het gebied van de volkshuisvesting. Werkzaamheden van woningcorporaties moeten altijd bijdragen aan één van die verantwoordingsvelden. Op dit ogenblik zijn dit de zes verantwoordingsvelden:

1. Huisvesten van de doelgroep;
2. Kwaliteit van de woongelegenheden;
3. Overleg met huurders;
4. Financiële continuïteit;
5. Leefbaarheid;
6. Wonen en Zorg.

De bepalingen van het BSSH worden verder uitgewerkt en uitgelegd in bijv. MG-circulaires en via lokale afspraken.

De uitgebreide regulering uit de Woningwet, het BSSH en daaruit voortvloeiende regulering bepaalt op dit moment de DAEB's voor woningcorporaties en verschaft

duidelijkheid voor gebruikers, uitvoerders en (lokale) overheden. Uit Beschikking C(2009) 9963 blijkt echter dat de Europese Commissie twijfels heeft bij de reikwijdte van de DAEB's die woningcorporaties beheren. De conclusies van de Beschikking en de daarin genoemde maatregelen roepen in Nederland vragen op over de competenties van een Lidstaat en van de Commissie bij het bepalen van de reikwijdte van haar DAEB's in de volkshuisvesting en leefbaarheid.

Zo wordt door de Commissie het standpunt ingenomen dat de Nederlandse volkshuisvesting beperkt moet worden tot de huisvesting van achtergestelde huishoudens en dat de omvang van de voorraad sociale huurwoningen moet worden aangepast aan de omvang van deze doelgroep. De maatregelen genoemd in Beschikking C(2009) 9963 en in eerdere brieven gericht aan de Nederlandse Staat (d.d. 15 juli 2005) van de Commissie doen vermoeden dat de DAEB's worden getoetst aan de hand van vooraf vastgestelde Europese definities voor sociale huisvesting en parameters. Er wordt daarbij vaak verwezen naar het percentage van de totale bevolking dat onder een bepaalde begrenzing van de sociale sector zou vallen. De analyse gebeurt echter op nationaal niveau. Er lijkt geen rekening te worden gehouden met situaties op vaak gespannen lokale woningmarkten die in de gemiddelde nationale cijfers worden vereffend met bijvoorbeeld krimpgebieden.

De reikwijdte van een DAEB wordt, voor zover het de bevoegdheden van de Europese Commissie betreft, begrensd door het bestaan van een kennelijke fout. Het is, naar onze mening, echter onduidelijk welke toets de Commissie hanteert bij het toetsen op een kennelijke fout op het terrein van de volkshuisvesting. Gezien de vermelding van één nationale inkomensgrens in de Beschikking C(2009)9963 is het onduidelijk in hoeverre analyses en omstandigheden van lokale en regionale woningmarkten daarbij worden betrokken. Wij zijn van mening dat dit geen recht doet aan de uiteenlopende situaties van (lokale) woningmarkten op en de behoeften van verschillende doelgroepen van de Nederlandse volkshuisvesting.

2. Kent u diensten die door overheidsinstanties als dienst van algemeen economisch belang werden omschreven?

Ja Neen

Indien ja, kunt u deze diensten beschrijven en aangeven welke openbardienstverplichtingen gepaard gingen met deze dienst?

De nieuwe DAEB-regels voor woningcorporaties worden in de Tijdelijke DAEB Regeling (tekst mei 2010) als volgt omschreven :

- a. het huisvesten van personen die door hun inkomen of door andere omstandigheden moeilijkheden ondervinden bij het vinden van hun passende huisvesting;
- b. het doen bouwen en verwerven van voor permanent verblijf bedoelde te verhuren woongelegenheden met een huurprijs als bedoeld in artikel 237 lid 2 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek die bij aanvang van de bewoning niet hoger is dan het bedrag, genoemd in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, van de Wet op de huurtoeslag (*647,53 euro per 1 juni 2009*), en hun onroerende en infrastructurele aanhorigheden, alsmede het bezwaren, toewijzen, verhuren, vervreemden en doen slopen van haar zodanige woongelegenheden en aanhorigheden, daarop vestigen van een recht van erfpacht, opstal

of vruchtgebruik, en overdragen van de economische eigendom daarvan;

c. het in stand houden van en het treffen van voorzieningen aan haar in onderdeel b bedoelde woongelegenheden en hun onroerende en infrastructurele aanhorigheden, en aan de direct daaraan grenzende omgeving;

d. het aan bewoners van haar in onderdeel b bedoelde woongelegenheden verlenen van diensten die rechtstreeks verband houden met de bewoning, en, aan personen die haar te kennen geven een zodanige woongelegenheden te willen betrekken, verlenen van diensten die rechtstreeks verband houden met hun huisvesting;

e. het, in of in de directe nabijheid van wijken, buurten of buurtschappen waar woongelegenheden als bedoeld in onderdeel b gelegen zijn, doen bouwen en verwerven van gebouwen die behoren tot de in bijlage 1 bij deze regeling opgenomen categorieën, die een op die wijk, buurt of buurtschap gerichte functie hebben, en hun onroerende en infrastructurele aanhorigheden, alsmede het bezwaren, verhuren, vervreemden en doen slopen van haar zodanige gebouwen en aanhorigheden, daarop vestigen van een recht van erfpacht, opstal of vruchtgebruik, en overdragen van de economische eigendom daarvan;

f. het in stand houden van en het treffen van voorzieningen aan haar gebouwen als bedoeld in onderdeel e en hun onroerende en infrastructurele aanhorigheden, en aan de direct daaraan grenzende omgeving;

g. het bijdragen aan de leefbaarheid in wijken, buurten of buurtschappen waar woongelegenheden als bedoeld in onderdeel b gelegen zijn, waartoe niet wordt gerekend het investeren in onroerende zaken met een bedrijfsmatige gebruiksbestemming;

h. het verrichten van de werkzaamheden die voortvloeien uit tussen gemeenten en toegelaten instellingen overeengekomen beleidsplannen die zijn gericht op het oplossen van problemen en het wegwerken van achterstanden in wijken, buurten en buurtschappen, waartoe kan behoren het mede financieren of faciliteren van diensten in het kader van de vervulling van een openbare dienstverplichting, en waartoe niet worden gerekend het investeren in onroerende zaken met een bedrijfsmatige gebruiksbestemming en het doen bouwen van door de eigenaren daarvan te bewonen woongelegenheden, en

i. het verrichten van de werkzaamheden die noodzakelijkerwijs voortvloeien uit het verrichten van de werkzaamheden, genoemd in de onderdelen a tot en met h.

ONDERDEEL B: VRAGEN BETREFFENDE HET BEGRIIP "STAATSSTEUN"

De verdragsregels, zoals uitgelegd door de jurisprudentie van de EU, omschrijven het begrip staatssteun, alsmede de voorwaarden waaronder de staatssteunregels gelden voor diensten van algemeen economisch belang.

3. Hebt u moeilijkheden ondervonden bij de toepassing van de voorwaarden van artikel 107, lid 1, van het [Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie \(VWEU\)](#)?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien ja of gedeeltelijk, met betrekking tot welke specifieke voorwaarde(n)?

- Economische activiteit: Ja Neen
- Beïnvloeding van het handelsverkeer: Ja Neen
- Economisch voordeel: Ja Neen
- Selectiviteit: Ja Neen
- Overdracht van staatsmiddelen: Ja Neen

4. Kunt u een aantal concrete voorbeelden geven?

Economisch voordeel

Het is opvallend dat in de beschikking C(2009) 9963 geen grondig onderzoek plaats vindt naar het economisch voordeel-element op grond van de Altmark-criteria. De Commissie heeft daardoor niet in haar beoordeling meegewogen dat de kosten en verliezen die samenhangen met het uitvoeren van de DAEB's ver uitkomen boven de ontvangen compensatie. De voordelen uit de compensatie vertegenwoordigen een zeer klein deel van de huurinkomsten en van de omzet van woningcorporaties. De vele verplichtingen en (o.a. fiscale) beperkingen die woningcorporaties hebben wegen daar niet tegenop. In Beschikking C(2009) 9963 wordt eventuele steun van het CFV aangemerkt als een economisch voordeel. De mogelijke steun van het CFV wordt echter betaald vanuit bijdragen van woningcorporaties en heeft dus het karakter van een verzekeringsarrangement. Dit levert dus geen economisch voordeel op.

Staatsmiddelen

In de beschikking C(2009) 9963 wordt het recht om leningen aan te gaan bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) als staatssteun aangemerkt door de Europese Commissie. Dit heeft vraagtekens opgeroepen over de toepassing van art. 107 lid 1 VWEU. Wat betreft het economisch voordeel zijn leningen van de BNG aan woningcorporaties marktconform en bestaat er concurrentie op dit gebied. De staatssteun, in de vorm van WSW-borging, die voor bepaalde leningen ter beschikking staat aan woningcorporaties, wordt ook aan overige leningen van andere banken afgegeven en kan dan ook niet aan de BNG-leningen worden toegerekend. Verder kan niet worden gezegd dat het hier gaat om staatsmiddelen. De Staat mengt zich niet in de verstrekking van individuele leningen en de middelen zijn niet afkomstig van de Staat.

Beïnvloeding handelsverkeer

Het is onduidelijk waarom a priori een beïnvloeding van het handelsverkeer wordt verondersteld. Hierbij lijkt de jurisprudentie een overwegende invloed te hebben ten koste van een analyse van het concrete geval. In het geval van woningcorporaties worden de staatsmiddelen uitsluitend ingezet op een lokale schaal. Ook zijn de investeringen en de activiteiten van corporaties in de volkshuisvesting gebonden aan vergaande (prijs)regulering zodat enige beïnvloeding van het handelsverkeer in de praktijk lijkt te zijn uitgesloten.

ONDERDEEL C: TOEPASSING VAN HET ALTMARK-ARREST

In zijn arrest in de zaak-Altmark Trans GmbH oordeelde het Hof van Justitie van de Europese Unie dat compensatie voor openbaredienstverplichtingen geen staatssteun vormt in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU, indien aan elk van de vier volgende voorwaarden is voldaan:

- ten eerste moet de begunstigde onderneming daadwerkelijk met de uitvoering van openbaredienstverplichtingen zijn belast en moeten die verplichtingen duidelijk zijn omschreven.
- ten tweede moeten de parameters op basis waarvan de compensatie wordt berekend vooraf op objectieve en transparante wijze worden vastgesteld.
- ten derde mag het compensatiebedrag niet hoger zijn dan wat nodig is om de kosten van de uitvoering van de openbaredienstverplichtingen geheel of gedeeltelijk te dekken, rekening houdend met de desbetreffende opbrengsten en met een redelijke winst.
- ten vierde moet, wanneer de met de uitvoering van openbaredienstverplichtingen te belasten onderneming in een concreet geval niet wordt gekozen in het kader van een openbare aanbesteding waarbij de kandidaat kan worden geselecteerd die deze diensten tegen de laagste kosten voor de gemeenschap kan leveren, de noodzakelijke compensatie worden vastgesteld op basis van de kosten die een gemiddelde, goed beheerde en degelijk uitgeruste onderneming, zou hebben moeten maken om deze verplichtingen na te komen.

5. Hebt u moeilijkheden ondervonden bij de toepassing van de Altmark-criteria, voornamelijk bij het vierde criterium?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien ja, gelieve deze moeilijkheden te omschrijven. Geef indien mogelijk concrete voorbeelden:

In de eerder genoemde beschikking C (2009) 9963 heeft geen toets plaatsgevonden aan het 2^e en het 3^e criterium. Als dat wel was gebeurd, zou zijn gebleken dat er geen sprake kan zijn van overcompensatie. De parameters voor compensatie (in de vorm van de WSW-borging middels de indirecte garantiestelling van Rijk en gemeenten) waren, in de eerste plaats, gebaseerd op de (objectgebonden) maximale stichtingskosten. Dit object werd vervolgens ingezet voor de primaire of de secundaire doelgroep ofwel ten goede van de leefbaarheid op basis van (subjectgebonden) criteria. Aangezien jaarlijks verantwoording wordt afgelegd over de financiële situatie in relatie tot de (voorgenomen en uitgevoerde) activiteiten van DAEB's is het opvallend dat hier geen gebruik van wordt gemaakt in het deel van Beschikking C(2009)9963 dat de Altmark-criteria betreft.

Wij beseffen de grote waarde van het vierde criterium. Het is van belang dat (sociale) diensten op een zo efficiënt mogelijke manier worden uitgevoerd. Dit geldt des te meer als er overheidsmiddelen in het spel zijn. De verwoording van het vierde criteria is echter

nogal vaag en gaat uit van een vergelijking met een hypothetische onderneming die niet eenvoudig is in de praktijk. In de Nederlandse situatie bestaan geen ondernemingen die de zelfde maatschappelijke diensten leveren als woningcorporaties. Bovendien gelden voor woningcorporaties veel specifieke regels en verplichtingen die voor commerciële ondernemingen niet van toepassing zijn. Een strikte toets op het 4^e criterium is daarom niet mogelijk. Daar staat tegenover dat – zoals hiervoor aangegeven – een toets op de eventuele overcompensatie direct duidelijk maakt dat de balans tussen voordelen aan de ene kant en kosten en verplichtingen aan de andere kant bij iedere onderneming negatief zou uitvallen. Helaas heeft deze toets in de eerder genoemde Beschikking niet plaatsgevonden.

6. Kent u voorbeelden van de toepassing van het Altmark-arrest door nationale rechtbanken of nationale overheden?

Ja Neen

Indien ja, dan kunt u hieronder daarover meer informatie verstrekken:

Ja, zie bijv. Beschikking van de Commissie van 22 juni 2005 betreffende de door Nederland ten uitvoer gelegde steunmaatregelen ten gunste van AVR ten behoeve van de verwerking van gevaarlijke afvalstoffen C(2005) 1789

ONDERDEEL D: VOORWAARDEN VAN DE BESCHIKKING EN VAN DE KADERREGELING

Omwille van de rechtszekerheid bij de financiering van diensten van algemeen economisch belang, en om tegelijk te zorgen voor een gelijk speelveld tussen alle ondernemingen in de interne markt nam de Commissie in 2005 het "DAEB-pakket" aan, om vast te stellen onder welke voorwaarden een compensatie voor de openbare dienst die staatssteun vormt, toch verleend kan worden om openbardiensttaken te verrichten. In het bijzonder worden in de beschikking de voorwaarden vastgesteld waaronder een compensatie voor de openbare dienst verenigbaar is en vrijgesteld is van aanmelding bij de Commissie, terwijl in de kaderregeling wordt toegelicht hoe de Commissie de overige compensaties voor openbare diensten – welke bij de Commissie moeten worden aangemeld – zal beoordelen.

Deze voorwaarden zijn: het bestaan van een besluit waarmee de desbetreffende dienst aan de onderneming wordt toevertrouwd en waarin een precieze en correcte omschrijving van de dienst van algemeen economisch belang, de parameters voor de berekening van het passende compensatiebedrag, het verbod op overcompensatie en de nodige garanties om overcompensatie te vermijden, zijn opgenomen.

D.1: TOEWIJZING

Vragen betreffende het Toewijzingsbesluit:

7. Bent u bekend met de juridische instrumenten (contracten, wetten, concessies, enz.) die in uw sector/regio gebruikt werden om ondernemingen met het beheer van diensten van algemeen economisch belang te belasten?

Ja Neen

Indien ja, dan kunt u hieronder informatie verstrekken over deze soorten juridische besluiten:

De sociale woningbouw, werd in Nederland door de overheid regelmatig getypeerd als een voorbeeld van een DAEB. (zie bijvoorbeeld de brief ‘Dienstenrichtlijn en diensten van algemeen economisch belang’ d.d. 2 september 2005 van de Minister van Economische Zaken, mr. L.J. Brinkhorst aan de Tweede Kamer).

Vóór de invoering van Beschikking C (2009) 9963 werden de DAEB’s aan corporaties zowel op centraal als op decentraal niveau uitgewerkt. Woningmarkten en volkshuisvesting zijn bij uitstek lokale activiteiten. Het zijn de lokale overheden die inzicht hebben in de specifieke vraag- en aanbodverhoudingen, en binnen de grote lijnen van het Rijk, voldoende vrijheid moeten behouden om hun beleid samen met woningcorporaties uit te voeren.

Het sociale huisvestingsbeleid wordt niet alleen op Rijksniveau ingevuld. Gemeenten spelen hier een belangrijke rol bij. In de Nederlandse Grondwet die in Artikel 22, lid 2, van bepaalt: „Bevordering van voldoende woongelegenheden is voorwerp van zorg der overheid.” De aard en de omvang van deze taak zijn verder uitgewerkt en vastgelegd in in een tal van instrumenten zoals de Woningwet, het Besluit beheer sociale-huursector, beleidsregels, MG-circulaires van het Ministerie (gericht aan de Gemeenten en o.a. ook aan woningcorporaties) en lokale kaders.

Conform de Beschikking C (2009) 9963 wordt de reikwijdte van DAEB’s van corporaties in één centraal instrument vastgesteld – zie de eerder genoemde Tijdelijke DAEB Regeling. De daarmee samenhangende versmalling van de doelgroep, de beperkingen bij de toewijzing van sociale huurwoningen en de beperkende voorwaarden voor de realisatie van maatschappelijk vastgoed verminderen de lokale sturingsmogelijkheden van provincies en gemeenten op het gebied van (sociale) huisvesting en sociale cohesie.

8. Weet u of het toewijzingsbesluit, of enige andere voor uw sector/regio relevante rechtsgrondslag, een precieze en correcte definitie omvat van de te verstrekken dienst van algemeen economisch belang?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien neen of gedeeltelijk, gelieve toe te lichten en voorbeelden te verstrekken:

Zoals eerder al is aangegeven wordt, naar aanleiding van de afspraken uit Beschikking C (2009) 9963 de precieze definitie van de DAEB in één nationaal instrument opgenomen.

Hoewel de definitie in zekere zin als precies kan worden aangeduid, schiet deze tekort om de bestaande wettelijke taken van woningcorporaties, zoals vastgelegd in de wet- en regelgeving, goed te kunnen uitvoeren. Dit geldt bijvoorbeeld voor de eerder genoemde, door de Commissie opgelegde beperkingen ten aanzien van de bepaling van de doelgroep. Door deze beperking kan een deel van de doelgroep van de volkshuisvesting niet langer door woningcorporaties worden gehuisvest. Hierdoor wordt de toegang tot de woningmarkt voor deze groepen ernstig belemmerd. Daarnaast doorkruist deze beperking de realisatie van het sociale cohesie beleid dat is gericht op het vermijden van gesegregeerde wijken.

Terwijl de Commissie de nadruk bij de beoordeling van een mogelijke kennelijke fout lijkt te leggen op het eerste deel van haar omschrijving “*achterstandsgroepen of sociaal kansarme groepen*” heeft Nederland, om verschillende redenen, van oudsher een groot belang gehecht aan het laatste deel van de die omschrijving, namelijk het huisvesten van “*groepen die, door solvabiliteitsbeperkingen, geen huisvesting tegen marktvoorwaarden kunnen vinden*”. *De beoordeling door de Commissie houdt geen enkele rekening met aanvullende taken van woningcorporaties die in het licht moeten worden gezien van de leefbaarheid en sociale cohesie die in buurten, wijken, steden en regio’s wordt nagestreefd via de inzet van woningcorporaties.*

De Beschikking C(2009)9963 geeft verder a priori aan dat de sociale huursector in Nederland te groot zou zijn zonder dat hier verder een onderbouwing voor te geven. Het Nederlandse sociale cohesie beleid heeft echter als logische consequentie dat een relatief omvangrijke sociale huursector nodig is.

De inkomensgrens van 33.000 euro lijkt tot slot niet gebaseerd te zijn op een analyse van de huidige situatie van de Nederlandse (lokale) woningmarkten en wij vrezen dat dit te weinig rekening houdt met de situatie op lokaal niveau. Een aanzienlijke groep huishoudens zal grote problemen ondervinden met toegang tot betaalbare huisvesting, zowel in de koop- als de huursector.

9. Bevatten de juridische instrumenten die u eventueel bekend zijn, alle volgens artikel 4 van de beschikking vereiste elementen, zoals:

- de aard en de duur van de openbaredienstverplichtingen: Ja Neen
- de betrokken onderneming(en) en het betrokken grondgebied: Ja Neen
- de aard van alle uitsluitende of bijzondere rechten die de ondernemingen zijn toegekend:
Ja Neen
- de parameters voor de berekening van, de controle op en de herziening van de compensatie:
Ja Neen
- de regelingen om eventuele overcompensatie te vermijden en terug te betalen:

Ja Neen

10. Hebben een aantal van deze elementen volgens u moeilijkheden opgeleverd?

Ja Neen

Indien ja, gelieve uit te leggen waarom en concrete voorbeelden te verstrekken:

De introductie van nieuwe parameters en regels vergen veel (administratieve) aanpassingskosten als, zoals in ons geval, een groot aantal DAEB-aanbieders (meer dan 400 corporaties) actief zijn binnen een grote sector zoals de volkshuisvesting (rond de 2,4 miljoen wooneenheden) en ondernemingen eigen waarderingssystemen hebben.

De beschrijving van de bijzondere rechten vertoont tekortkomingen. Zoals eerder aangegeven, kan de mogelijke steun van het CFV niet als een bijzonder recht worden aangemerkt omdat dit in feite gaat om een verzekeringsarrangement dat door de woningcorporaties zelf wordt betaald. Verder kan het mogelijk beschikbaar stellen van goedkope grond door gemeenten niet gezien worden als een bijzonder recht in het kader van de DAEB. Woningcorporaties kunnen namelijk op grond van de wet- en regelgeving geen recht doen gelden op goedkope grond. Dit voordeel is alleen in bepaalde situaties in bepaalde woningmarkten beschikbaar en kan dus niet worden gezien als een bijzonder recht i.v.m. de uitvoering van een DAEB.

De regeling om eventuele overcompensatie te vermijden en terug te betalen bevat belangrijke tekortkomingen. In de eerder genoemde Beschikking is de relatie tussen eventuele overcompensatie en sancties namelijk losgelaten. Mogelijke sancties worden gekoppeld aan het overtreden van overige regels. Het is daardoor mogelijk dat er sancties worden getroffen terwijl er geen sprake is van overcompensatie. Daarmee schiet de Beschikking haar doel voorbij, nl. het voorkomen van onterechte overheidssteun.

11. Hebt u moeilijkheden ondervonden betreffende het begrip toewijzingsbesluit in de zin van de staatssteun- en internemarktregels?

Ja Neen N.v.t.

Indien ja, gelieve uit te leggen waarom en eventueel concrete voorbeelden te geven:

Hiervoor is reeds aangegeven dat de door de Commissie vastgestelde voorwaarden belangrijke tekortkomingen bevatten. Daardoor is een correcte toewijzing niet mogelijk.

12. Meent u dat het toevertrouwen van lokale diensten van algemeen economisch belang, in het bijzonder diensten van sociale aard, specifieke moeilijkheden met zich heeft gebracht?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien ja, gelieve uit te leggen waarom en eventueel concrete voorbeelden te geven:

De focus op nationale grenzen en parameters duidt op een gecentraliseerde benadering van de DAEB-activiteiten die betrekking hebben op woningcorporaties. Wij constateren dat lokale en regionale overheden en andere betrokken organisaties onvoldoende zijn betrokken bij het bepalen van de omvang en de kaders van de DAEB in onze (sociale) huursector.

Wij wijzen erop dat wellicht meer belang moet worden gehecht aan overweging 10 van EG/2005/ 842: “De lidstaten wordt verzocht, bij het vaststellen van de openbardienstverplichtingen en bij het beoordelen of de betrokken ondernemingen aan deze verplichtingen hebben voldaan, een brede raadpleging te houden, met de bijzondere klemtoon op de gebruikers.” Deze bepaling zou, bij de nadruk op de (lokale) gebruikers ook het lokale karakter van vele DAEB’s kunnen noemen. De beperkingen die de Commissie al vanaf 2005 heeft kenbaar gemaakt aan de Nederlandse centrale overheid heeft de raadpleging van de belanghebbenden ernstig beperkt.

In het algemeen kan worden geconstateerd dat lokale overheden te weinig kennis hebben van de kansen die het DAEB-pakket met zich meebrengt. Deze conclusies komen naar voren in het recent onderzoek van EIM “*Onderzoek naar de toepassing van Europese regels voor Diensten van Algemeen Economisch Belang door decentrale overheden.*” Terwijl er wel veel publieke diensten bij decentrale overheden kenmerken van DAEB lijken te hebben, is het geen algemeen bekend begrip voor decentrale overheden. Weinig decentrale overheden overzien de mogelijkheden van het DAEB-kader om publieke diensten staatssteunproof in te richten en ze kiezen dus nauwelijks voor die mogelijkheden. Decentrale overheden zijn wel actief bezig met aanbestedingsregels en staatssteunregels, maar koppelen dat zelden aan de inrichting van publieke diensten als DAEB.

D.2: COMPENSATIE

D)Vragen betreffende de berekening van de kosten en inkomsten verbonden aan een dienst van algemeen economisch belang

13. Hebt u moeilijkheden ondervonden met de berekening van de kosten en inkomsten die verband houden met een dienst van algemeen economisch belang?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien ja, kunt u deze moeilijkheden beschrijven?

Moeilijkheden met het berekenen van inkomsten en kosten bij DAEB’s in de sociale huisvesting ontstaan door het specifieke karakter van deze diensten. De sociale huursector kent een combinatie van omvangrijke vastgoedinvesteringen met een lange termijn karakter, van kosten die te maken hebben met de exploitatie van het vastgoed en van kosten vanwege het sociale cohesie beleid (met name de leefbaarheid van wijken).

Voor deze verschillende onderdelen moeten in principe afzonderlijke calculatiemethoden worden gebruikt om recht te doen aan de specifieke karakteristieken. Daarbij zullen uniforme registraties en waarderingen moeten worden gehanteerd. De huidige registratie-, waarderings- en verantwoordingsrichtlijnen voor corporaties voldoen niet aan

de voorwaarden om de calculaties op een goede wijze vorm te kunnen geven.

Er is een omvangrijke en ingrijpende wijziging van regels en systemen nodig, die veel tijd en geld gaan kosten. De eerder genoemde Beschikking C (2009) 9963 houdt hiermee geen rekening. Daarnaast moet de vraag gesteld worden of deze ingrijpende administratieve belasting in verhouding staat tot de omvang van het vraagstuk. De Commissie constateert immers zelf dat de steun aan de Nederlandse volkshuisvesting buitengewoon beperkt is in verhouding tot de omvang van de sector.

- 14.** In het bijzonder, indien u een onderneming vertegenwoordigt die activiteiten verricht die zowel binnen als buiten de werkingssfeer van diensten van algemeen economisch belang vallen, hebt u een gescheiden boekhouding?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

- 15.** Hebt u moeilijkheden ondervonden om de boekhouding te scheiden?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien ja, kunt u hieronder meer bijzonderheden geven:

De moeilijkheden van corporaties hebben betrekking op de administratieve verplichtingen die onder het vorige punt zijn beschreven. Bij gebrek aan duidelijke regelgeving op dit punt is gebleken dat corporaties op moeilijkheden stuiten bij het scheiden van hun boekhouding.

- 16.** Hebben openbaredienstverleners richtsnoeren gekregen voor een correcte toerekening van kosten en inkomsten zodat kruissubsidiëring wordt vermeden tussen activiteiten/middelen die onder de noemer diensten van algemeen economisch belang vallen, en andere activiteiten/middelen?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien ja, kunt u hieronder meer bijzonderheden geven over de richtsnoeren die werden gegeven:

De Tijdelijke DAEB Regeling, bevat richtsnoeren en een beschrijving van de DAEB-activiteiten die voortvloeien uit de Beschikking C 2009(9963). Er worden voorschriften gegeven voor de woningtoewijzing en de aanbesteding. In de Tijdelijke DAEB Regeling wordt verwezen naar artikel 5 van de Vrijstellingsbeschikking voor wat betreft de compensatie.

- 17.** Meent u dat de variabele en vaste kosten, die vermeld zijn in de beschikking en de kaderregeling, de passende categorieën zijn om de kosten toe te rekenen aan de verschillende diensten?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien neen, kunt u uitleggen waarom?

Hiervoor is gewezen op de bijzondere karakteristieken van sociale huisvesting. Met name wordt onvoldoende rekening gehouden met het langde termijn investeringskarakter van sociale huisvesting, waardoor kosten en opbrengsten niet eenvoudig aan een bepaald jaar of aan enkele jaren kunnen worden toegeschreven.

18. Worden eventuele kwaliteitsaspecten in aanmerking genomen bij de berekening van het verleende compensatiebedrag?

Ja Neen N.v.t.

II) VRAGEN BETREFFENDE DE REDELIJKE WINST

Zijn u voorbeelden bekend van ondernemingen die diensten van algemeen economisch belang verrichten en daarvoor compensatie hebben ontvangen? Ja.

19. Zo ja, kunt u dan aangeven:

- of in deze compensatie een redelijke winst was inbegrepen?

Ja Neen

- of de redelijke winst berekend werd op basis van de vergoeding op het eigen kapitaal zoals bepaald is in de beschikking en de kaderregeling?

Ja Neen

- indien de redelijke winst niet berekend werd op basis van de vergoeding op het eigen kapitaal, gelieve uit te leggen waarom een ander percentage werd toegepast en informatie te geven over dit percentage:

In de bestaande en nieuwe regelgeving is geen bepaling opgenomen t.a.v. de redelijke winst.

20. Hebt u moeilijkheden ondervonden om te bepalen wat een "redelijke" winst is?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien ja, gelieve nader toe te lichten:

21. Weet u wat de gemiddelde vergoeding op het eigen kapitaal in de betrokken sector is?

Ja Neen N.v.t.

Indien neen, hoe hebt u de redelijke winst vastgesteld?

De huidige gemiddelde vergoeding op het eigen kapitaal is bekend zij het in de vorm van “behaald rendement op eigen vermogen” op het niveau van de gehele onderneming en bepaald op basis van de bestaande waarderingsrichtlijnen. Dit kengetal geeft echter geen bruikbaar kengetal voor het bepalen van de vergoeding op eigen kapitaal in het kader van de DAEB richtlijn. Zoals eerder aangegeven is hiervoor een ingrijpende wijziging van de administratieve registratie en verantwoording nodig.

22. Werd bij de berekening van de redelijke winst in uw specifieke geval rekening gehouden met de productiviteitswinsten die de dienstverlener heeft behaald?

Ja Neen N.v.t.

Indien ja, gelieve dit toe te lichten en, indien van toepassing, voorbeelden te geven van een berekening van het compensatiebedrag waarbij rekening werd gehouden met de productie-efficiëntie van de dienstverlener.

D.3: CONTROLE OP OVERCOMPENSATIE

23. Bent u op de hoogte van de in uw land bestaande mechanismen om te controleren of er geen overcompensatie plaatsvindt?

Ja Neen N.v.t.

Indien ja, werd de afwezigheid van overcompensatie gecontroleerd door een externe accountant?

Ja Neen

24. Kent u gevallen van overcompensatie?

Ja Neen N.v.t.

Indien ja, dan kunt u hieronder informatie verschaffen over de terugbetaling ervan:

25. Hebt u moeilijkheden ondervonden met de regels betreffende de terugbetaling van overcompensatie?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t. **X**

Indien ja, in welke gevallen en waarom?

26. In artikel 6 van de beschikking is bepaald dat wanneer het bedrag van de overcompensatie niet meer bedraagt dan 10% (20% voor sociale huisvesting) van het bedrag van de jaarlijkse compensatie, deze overcompensatie naar de volgende jaarlijkse periode mag worden overgedragen en dat deze op het compensatiebedrag dat voor die periode zou worden betaald, in mindering mag worden gebracht. Hebt u moeilijkheden ondervonden met de toepassing van deze bepaling?

Ja **X** Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien ja of gedeeltelijk, gelieve uit te leggen waarom:

Hiervoor is aangegeven dat een gemeenschappelijke methodiek om de eventuele overcompensatie te controleren, onderwerp van overleg en studie is. Ook is aangegeven dat de introductie van die methodiek tot ingrijpende en kostbare wijzigingen zal leiden die niet in verhouding staan tot de voordelen die woningcorporaties toekomen vanuit de toegewezen DAEB.

De 20% voor sociale huisvesting is volgens *2005/842/EG* van toepassing *mits de betrokken onderneming uitsluitend diensten van algemeen economisch belang beheert. Hoewel de activiteiten van Nederlandse woningcorporaties over het algemeen voor een overgroot deel (90-95%) DAEB-activiteiten behelzen kunnen zij geen gebruik maken van de 20% verrekening.*

Een verhoging in dit geval tot 20% verspreid over meerdere jaren zou juist in onze sector van groot belang zijn. Dit kan onzekerheden rondom terugbetalingen versagen en dus ook de impact op de investeringen bouwproductie beperken.

Bijsturingen in strategische beleidsplannen en in de projectontwikkeling in onroerend goedprojecten vergen tijd. De sector heeft een investeringshorizon van 10 tot 50 jaar. Het hele proces om een huurwoning neer te zetten in Nederland neemt gemiddeld zeven jaar in beslag.

D.4. TOEZICHT EN JAARLIJKSE VERSLAGEN

Overeenkomstig artikel 7 van de beschikking moeten de lidstaten gedurende ten minste tien jaar alle relevante gegevens beschikbaar houden die noodzakelijk zijn voor de Commissie om vast te stellen of de toegekende compensatie met de beschikking verenigbaar is.

27. Bestaat een dergelijk rapportagesysteem in uw lidstaat voor de diensten waarmee u te maken hebt, en indien dit het geval is, is daarbij voldaan aan bovenstaande verplichtingen?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

DEEL E: SPECIFIEKE CATEGORIEËN DIENSTEN VAN ALGEMEEN ECONOMISCH BELANG

Krachtens de beschikking is compensatie voor de openbare dienst die onder bepaalde drempels blijft, vrijgesteld van de aanmeldingsverplichting.

28. Geef a.u.b aan of u moeilijkheden hebt ondervonden met de indeling van de compensaties in de volgende categorieën:

- Compensatie van minder dan 30 miljoen euro per jaar, toegekend aan ondernemingen met een gemiddelde jaaromzet van minder dan 100 miljoen euro:

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

- Compensatie verleend aan ziekenhuizen:

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

- Compensatie voor woningcorporaties (sociale huisvesting):

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

- Compensatie voor luchtverbindingen met eilanden met maximaal 300 000 passagiers per jaar:

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

- Compensatie voor zeeverbindingen met eilanden met maximaal 300 000 passagiers per jaar:

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

- Compensatie voor luchthavens met maximaal 1 miljoen passagiers per jaar:

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

- Compensatie voor havens met maximaal 300 000 passagiers per jaar:

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

29. Welke soort diensten werden in de ziekenhuissector gefinancierd met behulp van compensaties voor de openbare dienst?

30. Welke soort diensten werden in de sector sociale huisvesting gefinancierd met behulp van compensaties voor de openbare dienst?

Zie antwoord bij vraag 2.

Verder is het gezien het speciale karakter van de DAEB in de sociale huisvesting sector van groot belang dat deze, afgezien van drempels, binnen art. 2 van de Vrijstellingsbeschikking vallen. Speciale kenmerken zoals kapitaalintensiviteit, schaalgrootte en de relatief gefragmenteerde en decentrale spreiding van DAEB-uitvoerders in deze sector rechtvaardigen de expliciete vermelding van sociale huisvesting in de Vrijstellingsbeschikking.

31. Meent u dat de in de beschikking opgenomen drempels een vereenvoudiging mogelijk maken en toch garanderen dat de regels correct worden toegepast?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien neen, gelieve uit te leggen waarom, indien mogelijk met concrete voorbeelden:

32. Zijn de drempels volgens uw ervaring aangepast aan de behoeften van de specifieke categorieën?

Ja Neen Gedeeltelijk

Ja Neen Gedeeltelijk

Ja Neen Gedeeltelijk

Indien neen of gedeeltelijk, gelieve aan te geven welke drempels niet aangepast zijn aan de behoeften van een bepaalde categorie, en uit te leggen waarom:

n.v.t.

33. Meent u dat de gecombineerde drempels van 30 miljoen euro compensatie en 100 miljoen euro omzet aanleiding gegeven hebben tot moeilijkheden?

Ja Neen Gedeeltelijk

Indien ja, gelieve te preciseren of de moeilijkheden betrekking hebben op de combinatie van deze beide drempels, dan wel op één van deze drempels, of op beide, door concrete voorbeelden te geven:

n.v.t.

34. Zijn u andere instrumenten dan compensaties voor de openbare dienst bekend die overheidsinstanties gebruiken om activiteiten op het gebied van openbare diensten te

bevorderen (b.v. rechtstreekse steun aan gebruikers, de staat die de dienst zelf verstrekt, enz ...)?

Ja Neen N.v.t. X

Indien ja, dan kunt u hieronder informatie over deze instrumenten en de sectoren waarin zij worden gebruikt, verstrekken:

ONDERDEEL F: MEDEDINGING EN INTRACOMMUNAUTAIR HANDELSVERKEER

35. Waren, volgens uw ervaring, de beginselen waarop de beschikking en de kaderregeling zijn gebaseerd (in het bijzonder het toewijzingsbesluit en het verbod op overcompensatie) passend om te zorgen voor een gelijk speelveld tussen aanbieders van diensten van algemeen economisch belang en commerciële spelers, en om een verstoring van de mededinging en het intracommunautaire handelsverkeer te voorkomen?

Ja Neen X Gedeeltelijk N.v.t.

Indien neen, gelieve uit te leggen waarom:

De taken en de regulering van woningcorporaties is zeer omvangrijk ten opzichte van de beperkte compensatie. Dit leidt ertoe dat er bij bepaalde woningcorporaties zelfs vragen rijzen of het niet efficiënter is hun maatschappelijke taken buiten het stelsel te verrichten.

36. Worden in uw sector/regio openbare diensten verleend door verschillende openbaredienstverleners?

Ja X Neen N.v.t.

Indien neen, kunt u uitleggen waarom?

Ja, in Nederland gaat het om meer dan 400 woningcorporaties die verschillende DAEB's uitvoeren. De meerderheid van de sociale huurwoningen (tot maximale huurtoeslag, 648 euro/maand per 1 juli 2009) worden aangeboden door woningcorporaties die een desbetreffende openbare dienst leveren. Ook bij het leveren van maatschappelijk vastgoed en het bijdrage aan de leefbaarheid spelen verschillende woningcorporaties een uiterst belangrijke rol. Het komt voor dat meerderen woningcorporaties in een gemeente of wijk actief zijn. De uitvoering van de DAEB's behelst het overgrote deel van de activiteiten van woningcorporaties (90-100%) terwijl de commerciële (niet-DAEB) activiteiten beperkt zijn.

37. Meent u dat in uw sector/regio, de verlening van openbare diensten geen, of slechts in onbeduidende mate een ongunstige invloed heeft op het intracommunautaire handelsverkeer?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien ja, gelieve uit te leggen waarom. Hieronder kunt u concrete voorbeelden geven om uw standpunten te onderbouwen:

Ja, de DAEB activiteiten die woningcorporaties verrichten zijn, zonder speciale maatregelen in de vorm van compensaties, niet interessant voor investeerders. Verder is het, in principe, voor elke onderneming mogelijk om als Toegelaten Instelling actief te worden in Nederland zodat van dezelfde voordelen genoten kan worden als elke andere woningcorporaties. Het feit dat hier geen belangstelling voor is van investeerders, maakt duidelijk dat de voordelen, voor commerciële partijen, niet opwegen tegen de daarmee gekoppelde taken en verantwoordelijkheden binnen de gereguleerde sociale huursector.

38. Meent u dat de staatssteunregels betreffende compensaties voor de openbare dienst in bepaalde gevallen geleid hebben tot afscherming van markten of tot andere vormen van mededingingsverstoring?

Ja Neen Gedeeltelijk

Indien ja, gelieve uit te leggen waarom en in welke gevallen:

ONDERDEEL G: MAATREGELEN VOOR DE CORRECTE TOEPASSING VAN DE BESCHIKKING EN DE KADERREGELING

39. Heeft u weet van een document met richtsnoeren over de toepassing van de beschikking en de kaderregeling dat de autoriteiten van uw land hebben opgesteld?

Ja Neen N.v.t.

40. Vindt u het werkdokument van de diensten van de Commissie betreffende [vaak gestelde vragen over de toepassing van staatssteunregels op diensten van algemeen economisch belang nuttig](#)?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

41. Weet u dat er een [interactieve informatiedienst](#) bestaat waar u een antwoord kunt krijgen op uw vragen betreffende de toepassing van de EU-regels op diensten van algemeen economisch belang/sociale diensten van algemeen belang?

Ja Neen N.v.t.

42. Indien u een vraag hebt gesteld via de [interactieve informatiedienst](#), was u tevreden over de dienstverlening?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien neen, gelieve uit te leggen waarom:

43. Bent u van mening dat de beschikking en de kaderregeling voldoende bekend zijn en op een correcte wijze worden toegepast?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien neen, gelieve aan te geven welke belanghebbenden hiervan niet voldoende op de hoogte zijn. Wat is volgens u de reden daarvan?

Afgezien van een aantal uitzonderingen is bij decentrale overheden (gemeenten en provincies) het bestaan nog steeds onvoldoende bekend. Verder bestaat argwaan om de mogelijkheden van de beschikking en de kaderregeling te gebruiken. Deze conclusie vloeit ook voort uit een onderzoek in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en van Binnenlandse Zaken in 2009. Het doel van het onderzoek was in beeld te brengen hoe gemeenten en provincies omgaan met de Europese regels voor DAEB. (zie http://www.vng.nl/Documenten/Extranet/Internationaal/2010%20Europa/Onderzoek_DAEB_2009.pdf)

AFDELING H: DIVERSEN

44. Is het volgens uw ervaring gelukt om met de beschikking en de kaderregeling een goed evenwicht te vinden tussen het vervullen van een publieke taak en het creëren van een gelijk speelveld tussen ondernemingen, ook tussen de lidstaten in de interne markt?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien neen, gelieve uit te leggen waarom en concrete voorbeelden te geven:

De DAEB-regels zouden ervoor moeten waken dat voldoende ruimte overblijft binnen het EU-recht voor sociale diensten, zoals bijvoorbeeld sociale huisvesting, die de markt niet oppakt. Ondanks de toepassing van de Vrijstellingsbeschikking, heeft het creëren van een gelijk speelveld en het controleren van woningcorporaties de overhand gehad bij de totstandkoming van C (2009) 9963. Bij de overwegingen om de doelgroep van de DAEB te beperken lijken heeft een gedegen (sociaal-economische) analyse en een analyse van eventuele overcompensatie niet plaats gevonden.

Het toepassen van de Vrijstellingsbeschikking en het veronderstellen van een ‘kennelijke fout’ zorgden voor een beperking van een nationaal debat omdat de grens, zo werd

gesteld, door de EU was opgelegd na intensieve onderhandelingen met de Nederlandse Staat. De Nederlandse Staat heeft, bij kritiek op de begrenzing van de DAEB (tot huishoudens met een belastbaar inkomen van 33.000 euro), geantwoord dat een hoger bedrag geen goedkeuring zou krijgen van de Europese Commissie.

Gezien de bezwaren tegen de Beschikking C (2009) 9963 is er ook blijkbaar van tevoren onvoldoende of niet tijdig geluisterd naar de verschillende belangen en behoeften van betrokkenen op de woningmarkt. In dit verband wijzen wij op het belang van een vaste toepassing van overweging 10 uit de Vrijstellingsbeschikking. Hiermee kan een betere borging van het publieke belang worden bewerkstelligd doordat tijdig een goede afweging tussen de vraag naar sociale diensten en de capaciteit van de markt om deze onder redelijke voorwaarden (prijs, hoeveelheid en kwaliteit) te leveren.

45. Meent u dat er gevallen zijn waarin de toepassing van de EU-regels inzake diensten van algemeen economisch belang moeilijkheden hebben opgeleverd welke niet aan bod zijn gekomen in bovenstaande vragen?

Ja Neen Gedeeltelijk N.v.t.

Indien ja of gedeeltelijk, leg a.u.b. uit welke regels deze moeilijkheden hebben veroorzaakt en waarom dat zo was, en geef concrete voorbeelden.

Bij de bepaling van een DAEB heeft een Lidstaat een grote marge van vrijheid. In het algemeen is de bevoegdheid van de Commissie beperkt tot het nagaan of er geen sprake is van een zogenaamde “kennelijke fout”. Wat dit precies inhoudt en hoe de Commissie invulling geeft aan deze toets is een bron van onzekerheid. Het is een wezenlijk punt dat rechtstreeks verband houdt met de verdeling van bevoegdheden. Dit punt had aan bod moeten komen in de vragen.

46. Hebt u nog andere opmerkingen?

Allereerst, bedanken wij de Europese Commissie voor deze consultatie inzake het DAEB-pakket. Aedes stelt het op prijs dat de Europese Commissie de mogelijkheid biedt om te reageren en ervaringen te delen via deze consultatie. Wij hopen dat deze consultatie een waardevolle bijdrage zal leveren aan de ontwikkelingen van de diensten van algemeen economisch belang binnen de interne markt.

Zoals ook het Monti-rapport aangeeft, is het voor een sterke interne markt van groot belang dat de reikwijdte en kwaliteit van DAEB's voor alle burgers gewaarborgd blijven. Hierbij spelen aspecten zoals proportionaliteit en voorspelbaarheid van Europese regels een grote rol.

Op sommige punten uit de consultatie was het moeilijk om een antwoord te geven aangezien de Nederlandse woningcorporaties op het moment van invullen nog in een overgangperiode verkeren wat betreft de DAEB-regels. Het is op dit moment nog niet duidelijk wat precies de gevolgen zullen zijn van de nieuwe DAEB-regels voor de uitvoering van de sociale diensten van woningcorporaties, de huishoudens en de

woningmarkt in zijn geheel.

Wel veronderstellen wij op dit moment verstrekkende gevolgen. Op basis van analyses over de gevolgen van de nieuwe uniforme inkomensgrens verwachten wij dat de nieuwe DAEB-definitie een grote groep huishoudens lage middeninkomens zal uitsluiten. De kansen van deze groep om via de commerciële sector een betaalbare en passende huisvesting te krijgen zullen afnemen.

Gezien het speciale karakter van de sociale huisvesting is het nodig om deze sector op te nemen in de Vrijstellingsregeling (2005/842/EG). De omschrijving van sociale huisvesting die in de overweging staat is echter a priori beperkt en doet geen recht aan de verschillende ordeningsmechanismen op nationale en lokale woningmarkten binnen de EU. Het sluit in Nederland niet aan bij het traditionele concept van volkshuisvesting dat een universele karakter draagt dan de sociale huisvesting zoals beschreven in de Vrijstellingsbeschikking.

De definitie van DAEB's op het gebied van sociale huisvesting is voorbehouden aan de Lidstaten. Het is niet een bevoegdheid van de Commissie om zonder geldige grondslag hieraan een beperkende invulling te geven. Naast *achterstandsgroepen of sociaal kansarme groepen* zijn er groepen huishoudens die geen kans hebben op een betaalbare en passende woning. Ook daar is de inzet van sociale huisvesting met eventueel steun van de overheid benodigd. Daarbij komt dat dit beleid een bijdrage levert aan de sociale cohesie in buurten, steden en regio's.

Door zich mede te baseren op deze beperkte visie op sociale huisvesting heeft de Europese Commissie in juli 2005 aan de Nederlandse Staat laten weten dat er mogelijk sprake zou kunnen zijn van een "kennelijke fout". De door de Europese Commissie voorgestelde dienstige maatregelen waren zeer ingrijpend en betroffen onder andere:

- *de toewijzing van sociale woningen wordt beperkt tot een duidelijk omschreven doelgroep van achterstandsgroepen of sociaal kansarme groepen, overeenkomstig Beschikking nr. 2005/842/EG.*

- *het aanbod van sociale woningen door de woco's moet worden afgestemd op de vraag van achterstandsgroepen of sociaal kansarme groepen.*

In de Beschikking van 15 december 2009 (E 2 / 2005) blijkt dat de Nederlandse Staat heeft toegezegd vergaande aanpassingen in te voeren in de regels die de DAEB van toepassing zijn op woningcorporaties. Feitelijk conformeert zij zich hiermee aan de inmenging van de Europese Commissie over de reikwijdte van sociale huisvesting in Lidstaten.

De brief uit 2005 en de daaropvolgende Beschikking van 15 december 2009 (E 2 / 2005) roepen veel vragen op in Nederland en andere Lidstaten over de bevoegdheid van de Europese Commissie als het om sociale huisvesting en DAEB's gaat. Op basis van welke toets bepaalt het de aanwezigheid van een "kennelijke fout"? Hoe wordt de "vraag van achterstandsgroepen of sociaal kansarme groepen" bepaald? Woningmarkten zijn bij uitstek lokaal bepaald - in hoeverre mag een lokale invulling worden gegeven aan de afbakening van de doelgroep?

Bovenstaande vragen en knelpunten bevestigen de cruciale focus van het Monti-rapport op de reikwijdte en de kwaliteit van sociale diensten. Aedes deelt de mening dat aanpassingen nodig zijn die ten goede komen aan de voorspelbaarheid en

proportionaliteit van de DAEB regels.

Dank u voor het volledig/gedeeltelijk invullen van deze vragenlijst.